

Myriam Mirablanca, la sorpresa d'un àngel

Montse Barderi evoca la figura de la ballarina de Lanònima Imperial i coautora de l'espectacle *Llena de flores tu boca*, un duet sobre l'amor i la necessitat de l'altre

MONTSE BARDERI / Text i fotografies

*Volar podries sense ales ni cel
Els àngels, no.*

Josep Palau i Fabre

*Obrien l'espai espais d'esgarrifança
l'entorn del blanc silenci, una música ardent,
Fingiria en el sostre un ample firmament
On àngels taciturns farien contradansa.*

Poemes de *l'Alquimista*, Josep Palau i Fabre.

No és fàcil que algú o alguna cosa t'impacti, acostumats com estem al "més estrident i lluminós encara", tenim els sentits adormits a les subtilitats i la bellesa diàfana.

Vaig descobrir Myriam Mirablanca a través de Lanònima Imperial, a la representació que l'Estruch va fer de l'obra *Variacions Al·leluia*. Em va impactar que tingués una tècnica, fruit d'anys de destil·lació del treball del cos, que no fos una ballarina fràgil sinó algú que traspua força, vigor, contundència i que pogués interpretar qualsevol paper en què intervingués la dansa. Em va semblar no només una gran ballarina jove sinó també una intèrpret clau de la dansa contemporània actual; una intèrpret que expressa sense reivindicacions i amb una elegància suprema el que es podria titllar de *queer*: perquè més que andrògina – una dona amb atributs masculins – diria que Miryam s'inclou dins la teoria *Queer*.

És a dir la teoria que critica les classificacions socials tradicionals entre sexe, raça i qualsevol altre atribut i sosté que les identitats s'elaboren d'una manera molt més complexa ja que són el fruit d'infinites interseccions de la pluralitat dels grups humans.

Una teoria que també, evidentment, rebutja les categories universalistes d'homosexual, heterosexual, home o dona. Això darrer pot sorprendre, però no és tan estrany si recordem les paraules de Simone de Beauvoir segons les quals una dona no neix sinó que es fa. La feminitat o la masculinitat no serien

només una qüestió de naixement sinó també de construcció social. La teoria *queer* postula que, a diferència del concepte clàssic de gènere que distingeix l'heterosexual (*straight*, recte), d'allò desviat o anòmal (*queer*) totes les identitats, nombroses i inacabablement diferents són iguals de rectes o anòmales. La diferència no hauria de comportar desigualtat.

Sigui com sigui, la mateixa Mirablanca reconeix que no li agrada la divisió entre home i dona, que en tots els àmbits i especialment la dansa, tothom ha de reconèixer-se simplement tal i com s'és. Creu que vivim un moment en què totes aquestes diferències s'estan difuminant. En el seu cas no vol viure els papers que interpreta com si fossin homes o dones, sinó com el resultat de la barreja d'ambdós sexes, o, encara millor: en terra de cap. Amb el sexe dels àngels, o amb el sexe dels àngels vermells i plens de desig.

Malgrat tot, i tornant a les divisions clàssiques i terriblement simplistes i equivocades: ballarins efeminats n'hi ha hagut molts, només hem de pensar en les resistències dels progenitors de Billy Elliot –una pel·lícula que, entre d'altres mèrits, fa que l'infant quan balla ho faci precisament com un infant i no com un nen o una nena– i en canvi, de referents d'androgínia en dansa no n'hi ha gaires o no són coneguts.

En efecte, si equivocadament s'ha atribuït sempre la força a l'home i la fragilitat a la dona, Mirablanca incorpora en la seva dansa atributs com ara la força i la rapidesa. El seu passat en natació, king boxing i karate fa que vulgui espremer al màxim la seva potencialitat física. Miryam imprimeix totes les seves capacitats en allò que més vol destacar: la força, la velocitat i els "portés" (carregar el cos de l'altre) a més del gir, la concentració i les textures i qualitats del moviment. Tot això embolcallat amb una tendresa, una delicadesa, una dolçor i un diàleg dansat d'acolliment a l'altra que podrien encabir-se en les formes més tradicionals de l'àngel de la llar.

Béjart va dir que el ball és masculí, Balanchine que la dansa és dona i Judith Lynn que la dansa és humana. És cert, més enllà dels tòpics i les divisions de cadascú, que la dona –com en molts altres àmbits– sovint es projecta com un ideal de feminitat. I és que les dones, com diu la filòsofa Fina Birulés, són tot allò que ha estat una dona al llarg de la història, també en les múltiples dones del present. I és exactament tan dona o tan femenina una intèrpret et completament rapada que una ballarina de puntetes amb el tutú rosa. Potser les dones s'han d'aprendre a mirar a elles mateixes sense el pes de com han estat vistes, i volgudes, per la societat patriarcal.

Del que es tracta, en definitiva, és de crear-se i recrear-se com un@ es projecta, sense jerarquies de major o menor feminitat, de major o menor masculinitat, el *ying* i el *yang* dissolt en un disc monocrom o d'infinita iridescència i, des d'aquesta identitat, tendir a l'excel·lència tècnica, coreogràfica, poètica... i situar-se al llindar dels propis límits. Al marge o més enllà de reivindicacions d'indentitats o tendències, aquest és el valor de Miryam Mirablanca. Juntament amb la sorpresa i la troballa de ser testimoni del seu art en un context no anunciat, no reivindicatiu perquè simplement està dins l'escenari per oferir la seva millor dansa. Una actitud digna i d'honorable honestat, d'un blanc lluminós refrescant en contraposició a algunes propostes feministes reivindicatives que només pel fet d'estar en contextos de visibilitat i sensibilització el primer que fan és renunciar al talent i la qualitat, o sense talent i qualitat oferir propostes que sota el títol de "dona" ja tenen cabuda. Un fenomen que, per cert, també passa en propostes transversals, avantguardistes o emergents.

Biografia al biax

Mryam García Mirablanca és titulada per l'institut del Teatre de Barcelona en l'especialitat de dansa contemporània. Ha fet seminaris al costat de Ted Stofer, Christie Simpson, Andrew Harwood, Cecilia Colacrai, Alexis Eupierre i Matilde Von Meerendonke, entre d'altres. Ha participat al Festival internacional de *contac-improvisacion* d'Israel. Ha col·laborat amb Sol

Picó a la fira de Fitur (Madrid 2004). Va aconseguir el primer premi al concurs Solo Mio de Tolouse l'any 2005. Ha participat en diverses produccions amb companyies com Mundances d'Àngels Margarit. Va obtenir la menció especial del jurat en el concurs Burgos-Nova York amb l'espectacle en solitari ... *y el tierno monstruo le dijo a la muñeca de sus sueños*. Ha format part de les dues darreres produccions de la companyia Lanònima

Imperial i està treballant en l'obra *Llena de flores tu boca* que fa juntament amb Olga Clavel.

Olga Clavel és llicenciada en l'especialitat de coreografia tècniques de la interpretació en l'Institut Superior de Dansa Alicia Alonso entre molts altres cursos. Ha realitzat el doctorat d'arts escèniques de la Universitat Rei Joan Carles de la qual ha estat considerada la millor intèrpret de la seva promoció. Ha ballat peces com el llac del cignes tenint com a parella a personalitats tan prestigioses com Lienz Chang i ha quedat finalista en molts concursos internacionals. Forma part de Lanònima Imperial des del 2006.

Mirablanca ha creat juntament amb Clavel l'obra *Llena de flores tu boca*. Es tracta d'un duet que parla de l'amor, les obsessions, la necessitat i la insaciabilitat de l'altra, fins al punt que el desig de posseir traspasa l'amor i el sexe per arribar a l'assimilació en el sentit més devorador del terme.

L'obra és pertorbadora per aquest afany de l'excel·lència, que com un mirall es reflecteixen i alimenten tant el reflex de les seves projeccions en l'amor com en la dansa.

Tal i com expliquen les creadores d'aquesta obra es tracta d'una coreografia basada en la mirada posada en l'altra, tenint-se mútuament com únic punt de referència. És gràcies a la con-

Mirablanca té una actitud digna i d'honorable honestat, d'un blanc lluminós refrescant, en contraposició a algunes propostes reivindicatives que renuncien al talent i a la qualitat

fiança que es tenen mútuament el què els ha permès posar sobre l'escenari totes les seves pors i plaers al voltant de l'amor.

Amb paraules plenes d'una pàtina poètica afirmen: "Unint la mirada en la mateixa direcció, ja sense identitat. Ara ella vesteix la meua pell i jo la miro a través de les seves pupil·les".

El títol de la seva obra està extret de l'obra Rayuela de Julio Cortázar, on hi diu:

L'obra Llena de flores tu boca és un duet que parla d'amor i de la necessitat de l'altre

por mí para dibujarla con mi mano por tu cara, y que por un azar que no busco comprender coincide exactamente con tu

Toco tu boca, con un dedo toco el borde de tu boca, voy dibujándola como si saliera de mi mano, como si por primera vez tu boca se entrea-briera, y me basta cerrar los ojos para deshacerlo todo y recomenzar, hago nacer cada vez la boca que deseo, la boca que mi mano elige y te dibuja en la cara, una boca elegida entre todas, con soberana libertad elegida

*boca que sonríe por debajo de la que mi mano te dibuja. Me miras, de cerca me miras, cada vez más de cerca y entonces jugamos al cíclope, nos miramos cada vez más de cerca y nuestros ojos se agrandan, se acercan entre sí, se superponen y los cíclopes se miran, respirando confundidos, las bocas se encuentran y luchan tibiamente, mordiéndose con los labios, apoyando apenas la lengua en los dientes, jugando en sus recintos donde un aire pesado va y viene con un perfume viejo y un silencio. Entonces mis manos buscan hundirse en tu pelo, acariciar lentamente la profundidad de tu pelo mientras nos besamos como si tuviéramos la boca **llena de flores** o de peces, de movimientos vivos, de fragancia oscura. Y si nos mordemos el dolor es dulce, y si nos ahogamos en un breve y terrible absorber simultáneo del aliento, esa instantánea muerte es bella. Y hay una sola saliva y un solo sabor a fruta madura, y yo te siento temblar contra mí como una luna en el agua.*

Una obra que, entre d'altres mèrits, ha aconseguit el Premi Fundació SGAE del concurs coreogràfic internacional Burgos-Nova York dotat amb 6.000 euros. Un bon signe que la qualitat i la diferència poden ser justament reconegudes.